	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
--	--	---

1. **A.** Broj $0.4\overline{67}$ jednak je broju $\frac{4}{10} + \frac{67}{990} = \frac{4 \cdot 99 + 67}{990} = \frac{463}{990}$. Brojnik i nazivnik toga razlomka su prirodni brojevi, pa je taj broj racionalan.

Brojnik i nazivnik razlomka $\frac{1}{2}$ su prirodni brojevi, pa je taj broj racionalan, a ne iracionalan.

Broj $\sqrt{2}$ je iracionalan broj jer 2 nije kvadrat nijednoga racionalnoga broja. Količnik bilo kojega iracionalnoga broja i prirodnoga broja je uvijek iracionalan broj. Zbog toga je i broj $\frac{\sqrt{2}}{3}$ - kao količnik iracionalnoga broja i prirodnoga broja - iracionalan, a ne racionalan broj.

Broj 3.456 jednak je broju $\frac{3456}{1000} = \frac{432}{125}$. Brojnik i nazivnik toga razlomka su prirodni brojevi, pa je taj broj racionalan, a ne iracionalan.

2. **A.** Dva realna broja su suprotna ako i samo ako je njihov zbroj jednak nuli. Dakle, točna jednakost je jednakost pod **A**.

Jednakost **B**. je definicijska jednakost recipročnih realnih brojeva.

Jednakosti **C**. i **D**. su ekvivalentne kad god je $b \neq 0$. One se pojavljuju prilikom definiranja pojma jednakosti dvaju realnih brojeva.

3. **A.** Imamo redom:

$$\begin{aligned}
 (-a^2)^3 &= ((-1) \cdot a^2)^3 = \\
 &= (-1)^3 \cdot (a^2)^3 = \\
 &= (-1) \cdot a^{2 \cdot 3} = \\
 &= -a^6.
 \end{aligned}$$

4. **D.** Koristeći jednakost

$$125 = 5^3$$

dobivamo redom:

$$\begin{aligned}
 \frac{1}{\sqrt[4]{125}} &= \frac{1}{\sqrt[4]{5^3}} = \\
 &= \frac{1}{5^{\frac{3}{4}}} = \\
 &= 5^{-\frac{3}{4}}.
 \end{aligned}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

5. **B.** Neka je C početna cijena ulaznice. Tada je cijena ulaznice nakon povećanja od 25% jednaka

$$\begin{aligned}
 C_1 &= C + \frac{25}{100} \cdot C = \\
 &= \left(1 + \frac{25}{100}\right) \cdot C = \\
 &= (1 + 0.25) \cdot C = \\
 &= 1.25 \cdot C.
 \end{aligned}$$

Konačna cijena ulaznice treba biti za 15% veća u odnosu na početnu cijenu, odnosno

$$\begin{aligned}
 C_2 &= C + \frac{15}{100} \cdot C = \\
 &= \left(1 + \frac{15}{100}\right) \cdot C = \\
 &= (1 + 0.15) \cdot C = \\
 &= 1.15 \cdot C.
 \end{aligned}$$

Zbog toga je traženi postotak smanjenja jednak:

$$\begin{aligned}
 p &= \frac{100 \cdot (C_1 - C_2)}{C_1} = \\
 &= \frac{100 \cdot (1.25 \cdot C - 1.15 \cdot C)}{1.25 \cdot C} = \\
 &= \frac{100 \cdot (1.25 - 1.15) \cdot C}{1.25 \cdot C} = \\
 &= \frac{100 \cdot 0.1}{1.25} = \\
 &= \frac{10}{1.25} = \\
 &= 8.
 \end{aligned}$$

6. **C.** Imamo redom:

$$\begin{aligned}
 (1 - 2 \cdot y)^2 &= ((-1) \cdot (2 \cdot y - 1))^2 = \\
 &= (-1)^2 \cdot (2 \cdot y - 1)^2 = \\
 &= 1 \cdot (2 \cdot y - 1)^2 = \\
 &= (2 \cdot y - 1)^2.
 \end{aligned}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
--	--	---

7. B. Drugo rješenje tražene kvadratne jednadžbe je

$$x_2 = \frac{3 + \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2},$$

pa koristeći Vièteove formule dobivamo:

$$\begin{aligned} x_1 + x_2 &= \frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} + \frac{3 + \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} = \\ &= 3, \\ x_1 \cdot x_2 &= \left(\frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right) \cdot \left(\frac{3 + \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right) = \\ &= \frac{(3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}) \cdot (3 + \sqrt{9 - 4 \cdot c})}{2 \cdot 2} = \\ &= \frac{3^2 - (\sqrt{9 - 4 \cdot c})^2}{4} = \\ &= \frac{9 - (9 - 4 \cdot c)}{4} = \\ &= \frac{9 - 9 + 4 \cdot c}{4} = \\ &= \frac{4 \cdot c}{4} = \\ &= c. \end{aligned}$$

Prema tome, tražena jednadžba je:

$$x^2 - 3 \cdot x + c = 0.$$

Napomena: Zadatak se alternativno mogao riješiti i ovako. Odredimo:

$$\begin{aligned} \left(\frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right)^2 &= \frac{(3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c})^2}{2^2} = \\ &= \frac{3^2 - 2 \cdot 3 \cdot \sqrt{9 - 4 \cdot c} + (\sqrt{9 - 4 \cdot c})^2}{4} = \\ &= \frac{9 - 6 \cdot \sqrt{9 - 4 \cdot c} + 9 - 4 \cdot c}{4} = \\ &= \frac{18 - 6 \cdot \sqrt{9 - 4 \cdot c} - 4 \cdot c}{4} = \end{aligned}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$\begin{aligned}
 &= \frac{6 \cdot (3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}) - 4 \cdot c}{4} = \\
 &= \frac{6 \cdot (3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c})}{4} - \frac{4 \cdot c}{4} = \\
 &= \frac{3 \cdot (3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c})}{2} - c = \\
 &= 3 \cdot \left(\frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right) - c.
 \end{aligned}$$

Odatle slijedi:

$$\left(\frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right)^2 - 3 \cdot \left(\frac{3 - \sqrt{9 - 4 \cdot c}}{2} \right) + c = 0,$$

pa je tražena jednadžba

$$x^2 - 3 \cdot x + c = 0.$$

8. C. Primijetimo da zadana kvadratna jednadžba ima točno jedno rješenje

$$x = -6.$$

Kvadratna jednadžba ima točno jedno rješenje ako i samo ako je njezina diskriminanta jednaka nuli. Dakle, tražena vrijednost je jednaka 0.

9. C. Skup svih mogućih ishoda slučajnoga pokusa *bacanje kockice* je

$$\Omega = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}.$$

On ima točno šest različitih elemenata, pa je

$$\text{card}(\Omega) = 6.$$

Skup svih povoljnih ishoda je unija skupa svih neparnih prirodnih brojeva jednakih ili manjih od 6 i skupa svih prirodnih brojeva strogo manjih od 4:

$$\begin{aligned}
 A &= \{1, 3, 5\} \cup \{1, 2, 3\} = \\
 &= \{1, 2, 3, 5\}.
 \end{aligned}$$

(Oprez: Prilikom ispisivanja svih elemenata unije dvaju skupova svaki element obavezno navodimo točno jednom.) On ima točno četiri različita elementa, pa je:

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$\text{card}(A) = 4.$$

Tako slijedi da je tražena vjerojatnost jednaka:

$$\begin{aligned} p &= \frac{\text{card}(A)}{\text{card}(\Omega)} = \\ &= \frac{4}{6} = \\ &= \frac{2}{3}. \end{aligned}$$

10. C. Nakon prvih pet odigranih utakmica ekipa je postigla ukupno

$$21 \cdot 5 = 105$$

golova. Da bi nakon šest odigranih utakmica prosječan broj golova po jednoj utakmici bio jednak 22, u tih šest utakmica ekipa mora postići ukupno

$$22 \cdot 6 = 132$$

gola. Tako zaključujemo da je traženi broj golova jednak:

$$132 - 105 = 27.$$

11. C. U $2022 - 2017 = 5$ godina godišnja proizvodnja meda se povećala za $150 - 50 = 100$ tona, odnosno za

$$\frac{100}{5} = 20$$

tona godišnje. To znači da se za godinu dana proizvodnja povećala za $1 \cdot 20$ tona, za dvije godine $2 \cdot 20$ tona, za tri godine $3 \cdot 20$ tona itd., pa zaključujemo da će se za t godina računajući od 2017. godine proizvodnja povećati za $t \cdot 20$ tona u odnosu na proizvodnju iz 2017. godine. Dakle, traženo pravilo je:

$$\begin{aligned} m(t) &= 50 + 20 \cdot t = \\ &= 20 \cdot t + 50, \quad t \in \mathbb{N}. \end{aligned}$$

Napomena: Budući da t označava vrijeme proteklo od 2017. godine, vrijednosti godišnje proizvodnje meda tvore aritmetički niz čiji je nulti član 50, a peti član 150. Razlika d toga niza jednaka je

$$d = \frac{150 - 50}{5} =$$

	<p style="text-align: center;">Matematika na državnoj maturi</p>	<p style="text-align: center;">rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)</p>
--	---	--

$$\begin{aligned}
 &= \frac{100}{5} = \\
 &= 20,
 \end{aligned}$$

pa je traženo pravilo funkcije m

$$\begin{aligned}
 m(t) &= m(0) + t \cdot d = \\
 &= 50 + t \cdot 20 = \\
 &= 20 \cdot t + 50, \quad t \in \mathbb{N}_0.
 \end{aligned}$$

12. B. Graf zadane funkcije je pravac čija je jednadžba

$$y = (-2) \cdot x + 4.$$

Zapišimo tu jednadžbu u segmentnom obliku:

$$\begin{aligned}
 2 \cdot x + y &= 4, \quad / : 4 \\
 \frac{2 \cdot x}{4} + \frac{y}{4} &= 1, \\
 \frac{x}{2} + \frac{y}{4} &= 1.
 \end{aligned}$$

Odatle zaključujemo da traženi pravac prolazi točkama $(2, 0)$ i $(0, 4)$. Jedini pravac koji ima to svojstvo prikazan je na slici **B**.

13. D. Koordinate točke T moraju zadovoljavati jednadžbu pravca, pa imamo:

$$\begin{aligned}
 x - 5 \cdot 1 - 11 &= 0, \\
 x - 5 - 11 &= 0, \\
 x &= 5 + 11 = \\
 &= 16.
 \end{aligned}$$

14. D. Završna točka zadanoga vektora \vec{a} ima koordinate $(4, 2)$. Budući da i vektor $\frac{3}{2} \cdot \vec{a}$ ima ishodište pravokutnoga sustava u ravnini kao početnu točku, odmah

zaključujemo da završna točka vektora $\frac{3}{2} \cdot \vec{a}$ ima koordinate

$$\left(\frac{3}{2} \cdot 4, \frac{3}{2} \cdot 2 \right) = (6, 3).$$

15. D. Simetrale stranica svakoga trokuta sijeku se u središtu tom trokutu opisane kružnice.

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

Težište trokuta je sjecište težišnica trokuta.

Ortocentar trokuta je sjecište visina trokuta.

Središte trokutu upisane kružnice je sjecište simetrala unutrašnjih kutova trokuta.

- 16. B.** Omjer površine većega i površine manjega trokuta jednak je kvadratu koeficijenta sličnosti. Zbog toga je površina manjega trokuta jednaka:

$$\begin{aligned}
 P &= \frac{80}{2^2} = \\
 &= \frac{80}{4} = \\
 &= 20 \text{ cm}^2.
 \end{aligned}$$

- 17. B.** Spojimo dužinom vrhove kutova α i β . Dobivamo tetivu zadane kružnice kojoj pripadni središnji kut ima mjeru

$$360^\circ - 220^\circ = 140^\circ,$$

a pripadni obodni kut mjeru

$$\frac{1}{2} \cdot 140^\circ = 70^\circ.$$

Sada promotrimo četverokut čiji unutrašnji kutovi imaju mjere α , β , 220° i 70° . Zbroj mjera svih unutrašnjih kutova toga četverokuta mora biti jednak 360° , pa odmah dobivamo:

$$\begin{aligned}
 \alpha + \beta + 220^\circ + 70^\circ &= 360^\circ, \\
 \alpha + \beta &= 360^\circ - (220^\circ + 70^\circ) = \\
 &= 360^\circ - 290^\circ = \\
 &= 70^\circ.
 \end{aligned}$$

- 18. B.** Najmanji kut trokuta nalazi se nasuprot najmanjoj stranici toga trokuta. U ovom je slučaju riječ o stranici, odnosno kateti duljine 11 cm jer je hipotenuza pravokutnoga trokuta dulja od svake katete zasebno.

Označimo li traženu mjeru s α , onda iz jednadžbe

$$\text{tg } \alpha = \frac{11}{17}$$

slijedi

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$\alpha = \arctg\left(\frac{11}{17}\right) \approx$$

$$\approx 0.57430483 \text{ rad.} \approx$$

$$\approx 32^{\circ}54'19''.$$

19.C. Osnovno svojstvo aritmetičkoga niza je da je svaki njegov član, osim prvoga, aritmetička sredina svojega prethodnika i svojega sljedbenika. Tako za niz **A.** imamo istinite jednakosti:

$$-2 = \frac{-5+1}{2},$$

$$1 = \frac{-2+4}{2},$$

za niz **B.** istinite jednakosti

$$-2 = \frac{-3+(-1)}{2},$$

$$-1 = \frac{-2+0}{2},$$

a za niz **D.** istinite jednakosti

$$1 = \frac{3+(-1)}{2},$$

$$-1 = \frac{1+(-3)}{2}.$$

Međutim, za niz **C.** vrijede relacije:

$$-1 \neq \frac{1+1}{2},$$

$$1 \neq \frac{(-1)+(-1)}{2},$$

pa taj niz nije aritmetički niz.

20.D. Sve četiri funkcije su prave racionalne funkcije. Prirodna domena racionalne funkcije je skup \mathbb{R} ako i samo ako je nazivnik te funkcije različit od nule za svaku realnu vrijednost nezavisne varijable.

Vrijednost izraza $x-5$ jednaka je nuli ako i samo ako je $x=5$.

Vrijednost izraza $x+5$ jednaka je nuli ako i samo ako je $x=-5$.

	<p style="text-align: center;">Matematika na državnoj maturi</p>	<p style="text-align: center;">rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)</p>
--	---	--

Vrijednost izraza $x^2 - 5$ jednaka je nuli ako i samo ako je $x \in \{-5, 5\}$.

Vrijednost izraza $x^2 + 5$ nije jednaka nuli ni za jedan $x \in \mathbb{R}$. Ta je vrijednost jednaka ili veća od 5 jer je prvi pribrojnik nenegativan, a drugi jednak 5.

Dakle, funkcija pod **D.** ima skup \mathbb{R} za svoju prirodnu domenu.

21. 1.) ≈ 13.2 . Dijeljenjem prosječnoga polumjera Saturna prosječnim polumjerom Venere dobivamo:

$$\begin{aligned} \frac{1.4294 \cdot 10^9}{1.08208 \cdot 10^8} &= \frac{1.4294}{1.08208} \cdot 10^{9-8} = \\ &= 1.32097442 \cdot 10^1 = \\ &= 13.2097442 \approx \\ &\approx 13.2. \end{aligned}$$

2.) $4.3918 \cdot 10^9$. Budući da su

$$\begin{aligned} 108.2 \text{ milijuna} &= 108.2 \cdot 10^6 = \\ &= 0.1082 \cdot 10^3 \cdot 10^6 = \\ &= 0.1082 \cdot 10^9, \\ 4.5 \text{ milijardi} &= 4.5 \cdot 10^9, \end{aligned}$$

tražena je razlika jednaka:

$$\begin{aligned} 4.5 \cdot 10^9 - 0.1082 \cdot 10^9 &= (4.5 - 0.1082) \cdot 10^9 = \\ &= 4.3918 \cdot 10^9 \text{ km.} \end{aligned}$$

22. 1.) $a \cdot b = x^2 \cdot y^2$. Koristeći pravilo za množenje potencija s jednakim bazama imamo:

$$\begin{aligned} a \cdot b &= \left(\frac{1}{4} \cdot x^3 \cdot y^{-1} \right) \cdot \left(4 \cdot x^{-1} \cdot y^3 \right) = \\ &= \left(\frac{1}{4} \cdot 4 \right) \cdot \left(x^3 \cdot x^{-1} \right) \cdot \left(y^{-1} \cdot y^3 \right) = \\ &= 1 \cdot x^{3+(-1)} \cdot y^{-1+3} = \\ &= x^2 \cdot y^2. \end{aligned}$$

2.) $16 \cdot x^{-6} \cdot y^2$. Koristeći pravilo za potenciranje potencije imamo redom:

$$\begin{aligned} a^{-2} &= \left(4^{-1} \cdot x^3 \cdot y^{-1} \right)^{-2} = \\ &= 4^{(-1) \cdot (-2)} \cdot x^{3 \cdot (-2)} \cdot y^{(-1) \cdot (-2)} = \end{aligned}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$= 4^2 \cdot x^{-6} \cdot y^2 =$$

$$= 16 \cdot x^{-6} \cdot y^2.$$

23.

1.) $a^3 + 8$ ili $8 + a^3$. Primjenom formule za zbroj kubova odmah dobivamo:

$$(4 - 2 \cdot a + a^2) \cdot (a + 2) = (2^2 - 2 \cdot a + a^2) \cdot (a + 2) =$$

$$= 2^3 + a^3 =$$

$$= 8 + a^3 =$$

$$= a^3 + 8.$$

2.) $\frac{b^2}{2}$. Imamo redom:

$$\frac{b^2 - 3 \cdot b}{2} : \frac{b - 3}{b} = \frac{b \cdot (b - 3)}{2} \cdot \frac{b}{b - 3}$$

$$= \frac{b \cdot b}{2} =$$

$$= \frac{b^2}{2}.$$

24. 1.) 3; 2. Iz prve jednadžbe zaključujemo da mora vrijediti nejednakost $y \neq 0$. Zbog toga tu jednadžbu smijemo pomnožiti s y i dobiti:

$$3 \cdot x + 1 = 5 \cdot y.$$

Iz druge jednadžbe je

$$y = 2 \cdot x - 4.$$

Uvrštavanjem te jednakosti u jednakost $3 \cdot x + 1 = 5 \cdot y$ slijedi:

$$3 \cdot x + 1 = 5 \cdot (2 \cdot x - 4),$$

$$3 \cdot x + 1 = 10 \cdot x - 20,$$

$$3 \cdot x - 10 \cdot x = -20 - 1,$$

$$(-7) \cdot x = -21, \quad / : (-7)$$

$$x = 3.$$

Uvrštavanjem $x = 3$ u jednakost

$$y = 2 \cdot x - 4$$

slijedi

$$\begin{aligned}
 y &= 2 \cdot 3 - 4 = \\
 &= 6 - 4 = \\
 &= 2.
 \end{aligned}$$

Dakle, rješenje zadanoga sustava je

$$(x, y) = (3, 2).$$

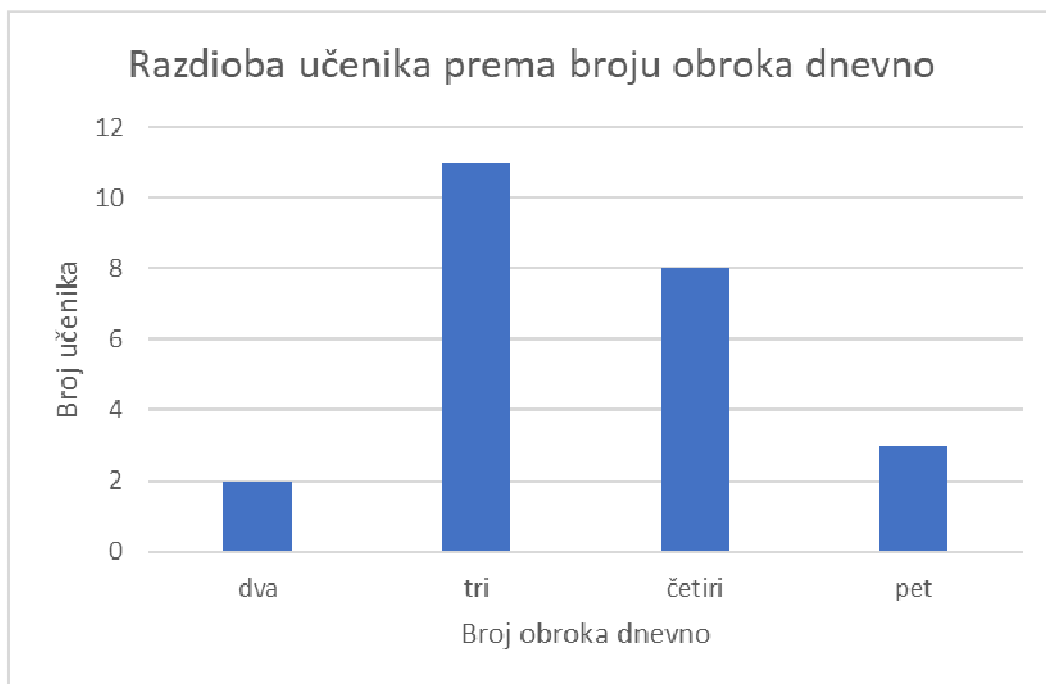
2.) **156.** Iznos od 676 € podijelimo u omjeru 3 : 4 : 6. Pripadni omjerni koeficijent jednak je

$$\begin{aligned}
 k &= \frac{676}{3+4+6} = \\
 &= \frac{676}{13} = \\
 &= 52.
 \end{aligned}$$

Zbog toga je iznos koji je dobio Luka jednak

$$3 \cdot 52 = 156 \text{ €}.$$

25.1.) **Vidjeti sliku 1.** Treba nacrtati tri stupca. Visina svakoga od njih jednaka je pripadnom broju učenika. Dobivamo sliku 1.

Slika 1.

2.) $\frac{275}{3}\% = 91.6\%$. Ukupan broj promatranih učenika jednak je

$$2 + 11 + 8 + 3 = 24.$$

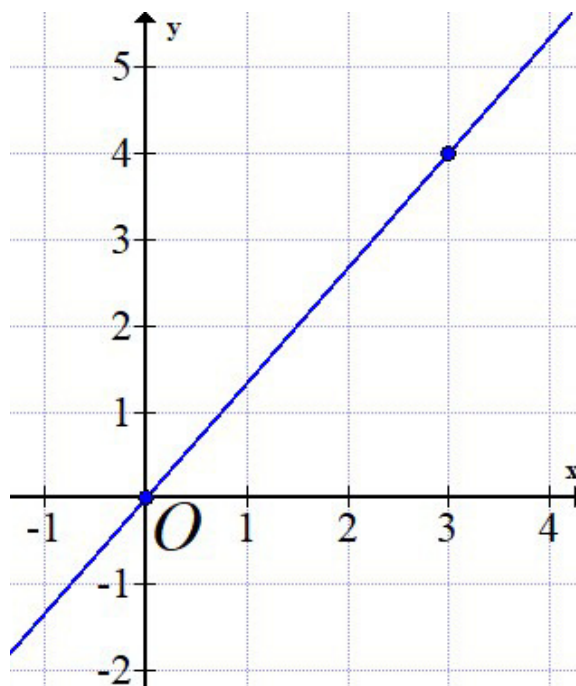
Broj učenika koji imaju točno dva obroka dnevno jednak je 2. Zbog toga je traženi postotak jednak:

$$\begin{aligned} p &= \frac{24-2}{24} \cdot 100 = \\ &= \frac{22}{24} \cdot 100 = \\ &= \frac{275}{3}\% = \\ &= 91.6\%. \end{aligned}$$

26.1.) Vidjeti sliku 2. Traženi pravac prolazi ishodištem jer je njegov odsječak na osi ordinata jednak 0. Za crtanje toga pravca potrebna je još (barem) jedna točka. Odaberemo npr. $x = 3$, pa dobijemo:

$$y = \frac{4}{3} \cdot 3 = 4.$$

Ucrtamo točku $(3, 4)$ u zadani pravokutni koordinatni sustav u ravnini, pa je pravcem spojimo s ishodištem. Dobivamo sliku 2.

Slika 2.

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

2.) Bilo koji pravac čija jednadžba ima ili oblik $y = \frac{4}{3} \cdot x + l$ ili oblik $4 \cdot x - 3 \cdot y + l = 0$ ili oblik $\frac{x}{l} + \frac{y}{-l} = 1$, gdje je $l \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Traženi pravac ima koeficijent smjera jednak koeficijentu smjera zadanoga pravca, odnosno $\frac{4}{3}$. On neće prolaziti ishodištem ako i samo ako je njegov odsječak na osi ordinata različit od nule. Dakle, njegova jednadžba ima oblik

$$y = \frac{4}{3} \cdot x + l,$$

pri čemu je l realan broj različit od nule. Npr. $y = \frac{4}{3} \cdot x + 1$ je jedan takav pravac.

Napomena: U zadatku se ne zahtijeva da tražena jednadžba pravca bude napisana u eksplicitnom obliku. Zbog toga ispravna rješenja zadatka predstavljaju i jednadžba $y = \frac{4}{3} \cdot x + l$ zapisana u implicitnom obliku (taj oblik je $4 \cdot x - 3 \cdot y + l = 0$) i jednadžba $y = \frac{4}{3} \cdot x + l$ zapisana u segmentnom obliku (taj oblik je $\frac{x}{l} + \frac{y}{-l} = 1$.)

27.1.) 9.6. Tražena je vrijednost (izražena u metrima) jednaka najvećoj vrijednosti funkcije h . Prvi pribrojnik u pravilu te funkcije je nepozitivan realan broj (jednak ili manji od nule). Njegova je najveća vrijednost jednaka 0 i postiže se za $x = 8$. Tako zaključujemo da je tražena vrijednost jednaka

$$\begin{aligned} h_{\max} &= 0 + 9.6 = \\ &= 9.6. \end{aligned}$$

2.) 16. Tražena je vrijednost jednaka strogo pozitivnom rješenju jednadžbe

$$h(x) = 0.$$

Naime, za $x = 0$ lopta se nalazi na tlu jer je ispucana s tla. Zbog toga će $x = 0$ sigurno biti jedno rješenje jednadžbe $h(x) = 0$. Međutim, to rješenje ćemo zanemariti i potražiti rješenje koje je strogo veće od nule, odnosno strogo pozitivno rješenje.

	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
--	--	---

Prilikom rješavanja jednadžbe koristit ćemo jednakost

$$\sqrt{a^2} = |a|, \quad \forall a \in \mathbb{R}.$$

Imamo redom:

$$\begin{aligned} -0.15 \cdot (x-8)^2 + 9.6 &= 0, \\ -0.15 \cdot (x-8)^2 &= -9.6, \quad / : (-0.15) \\ (x-8)^2 &= 64, \quad / \sqrt{} \\ |x-8| &= \sqrt{64}, \\ |x-8| &= 8, \\ x-8 &= 8 \text{ ili } x-8 = -8, \\ x &= 8+8 \text{ ili } x = -8+8, \\ x &= 16 \text{ ili } x = 0. \end{aligned}$$

Kako smo i rekli, rješenje $x=0$ zanemarujemo, pa preostaje $x=16$. Dakle, tražena je udaljenost jednaka 16 metara.

28. 1.) $\arcsin\left(\frac{5}{18} \cdot \sqrt{2}\right) \approx 0.40371469 \text{ rad.} \approx 23^\circ 7' 52''$. Kut čija je mjera jednaka 135° može

biti jedino nasuprot stranici trokuta čija je duljina 9 cm. Naime, znamo da se nasuprot većoj stranici trokuta nalazi kut veće mjere. Ako bi kut čija je mjera 135° bio nasuprot stranici duljine 5 cm, onda bi nasuprot stranici duljine 9 cm bio kut čija je mjera strogo veća od 135° . U tom slučaju bi zbroj kutova u zadanom trokutu bio strogo veći od $135^\circ + 135^\circ = 270^\circ$, što je suprotno jednom od osnovnih svojstava svakoga trokuta (zbroj mjera svih unutrašnjih kutova u trokutu jednak je 180°). Odatle slijedi prva tvrdnja u ovom odjeljku.

Radi određenosti, uz standardne pretpostavke vezane uz oznake u trokutu (nasuprot stranici duljine a nalazi se kut mjere α itd.), označimo:

$$\begin{aligned} a &= 5, \\ b &= 9, \\ \beta &= 135^\circ. \end{aligned}$$

Primjenom teorema o sinusima (sinusova teorema) dobivamo:

$$\begin{aligned} \frac{5}{\sin \alpha} &= \frac{9}{\sin 135^\circ}, \\ \sin \alpha &= \frac{5}{9} \cdot \sin 135^\circ, \end{aligned}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$\sin \alpha = \frac{5}{9} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2},$$

$$\sin \alpha = \frac{5 \cdot \sqrt{2}}{18}.$$

Kut α mora biti šiljast jer nijedan trokut ne može imati barem dva tupa kuta (a zadani trokut već ima tupi kut čija je mjera 135°). Zbog toga je

$$\alpha = \arcsin\left(\frac{5}{18} \cdot \sqrt{2}\right) \approx$$

$$\approx 0.40371469 \text{ rad.} \approx$$

$$\approx 23^\circ 7' 52''.$$

2.) $\frac{5}{2} \cdot \sqrt{2}$. Povučena visina na treću stranicu zadanoga trokuta i manja stranica zadanoga trokuta su kateta, odnosno hipotenuza pravokutnoga trokuta. Mjera kuta nasuprot povučenoj visini u tom pravokutnom trokutu jednaka je

$$\delta = 180^\circ - 135^\circ =$$

$$= 45^\circ.$$

Tako odmah slijedi da je tražena duljina visine na treću stranicu zadanoga trokuta jednaka

$$v_c = a \cdot \sin \delta =$$

$$= 5 \cdot \sin 45^\circ =$$

$$= \frac{5}{2} \cdot \sqrt{2} \text{ cm.}$$

29. 1.) 4620. Bez smanjenja općenitosti možemo pretpostaviti da su katete zadanoga pravokutnoga trokuta označene tako da vrijedi nejednakost $a \leq b$. Primjenom Pitagorina teorema najprije odredimo duljinu druge (kraće) katete (iskazanu u cm):

$$a = \sqrt{c^2 - b^2} =$$

$$= \sqrt{37^2 - 35^2} =$$

$$= \sqrt{1369 - 1225} =$$

$$= \sqrt{144} =$$

$$= 12.$$

Tako odmah slijedi da je traženi volumen prizme jednak:

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ZAGREB	Matematika na državnoj maturi	rješenja zadataka iz kolovoza 2023. (osnovna razina)
---	--	---

$$\begin{aligned}
 V &= B \cdot h = \\
 &= \frac{a \cdot b}{2} \cdot h = \\
 &= \frac{12 \cdot 35}{2} \cdot 22 = \\
 &= 4620 \text{ cm}^3.
 \end{aligned}$$

2.) $2520 \cdot \pi$. Rotacijom zadanoga trokuta oko njegove kraće katete nastaje uspravni kružni stožac. Njegov je polumjer osnovke jednak duljoj kateti, visina jednaka kraćoj kateti, a izvodnica jednaka hipotenuzi zadanoga trokuta. Zbog toga je traženo oplošje jednako:

$$\begin{aligned}
 O &= B + P = \\
 &= b^2 \cdot \pi + b \cdot \pi \cdot c = \\
 &= 35^2 \cdot \pi + 35 \cdot \pi \cdot 37 = \\
 &= 1225 \cdot \pi + 1295 \cdot \pi = \\
 &= 2520 \cdot \pi \text{ cm}^2.
 \end{aligned}$$

30.1.) $x=4$. Uočimo da je prirodna domena zadane funkcije skup \mathbb{R} . Zbog toga trebamo odrediti sva realna rješenja jednadžbe:

$$f(x) = 0.$$

Imamo redom:

$$\begin{aligned}
 10^{2 \cdot x - 8} - 1 &= 0, \\
 10^{2 \cdot x - 8} &= 1, \\
 10^{2 \cdot x - 8} &= 10^0, \\
 2 \cdot x - 8 &= 0, \\
 2 \cdot x &= 8, \quad / : 2 \\
 x &= 4.
 \end{aligned}$$

Dakle, zadana funkcija ima točno jednu nultočku i to je $x=4$.

2.) $\langle -1, +\infty \rangle$. Imamo redom:

$$\begin{aligned}
 10^{2 \cdot x - 8} &> 0, \\
 10^{2 \cdot x - 8} - 1 &> 0 - 1, \\
 f(x) &> -1, \quad \forall x \in \mathbb{R}.
 \end{aligned}$$

Odatle slijedi da je tražena slika interval $\langle -1, +\infty \rangle$.